Cena 60 gr.

Ніва

Цана 60 гр.

NIWA
Organ Z.G. Białoruskiego
Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

Орган
ГП Беларускага
грамадска культурнага таварыства

№ 52 (148) БЕЛАСТОК, 28 СНЕЖНЯ 1958 года ГОД III

Насустрач вялікаму юбілею

1 студзеня 1919 года быў апублікаван Маніфест Часовага рэвалюцыйнага ўрада Беларусі аб утварэнні Беларускай савецкай дзяржавы. Дзень апублікавання Маніфеста стаў днём нараджэння Беларускай ССР.

Толькі ў выніку перамогі Кастрычніцкай рэвалюцыі беларускі народ упершыню ў сваёй гісторыі здабыў сваю дзяржаўнасць, палітычную свабоду і незалежнасць.

Дзякуючы ажыццяўленню правільнай ленінскай нацыянальнай палітыкі, пры братняй дапамозе ўсіх народаў Савецкай краіны, Беларусь ператварылася з адной з адсталых ускраін царскай Расіі ў квітнеючую індустрыяльна - калгасную сацыялістычную дзяржаву.

Вялікі юбілей — слаўнае 40-годдзе — дазваляе беларускаму народу падсумаваць яго грамадныя дасягненні.

Да сустрэчы гэтага вялікага свята беларускага народа рыхтуецца таксама Польская Народная Рэспубліка.

Поспехі Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі з'яўляюцца асабліва блізкімі пражываючаму ў Польшчы беларускаму насельніцтву.

Беларускае грамадска - культурнае таварыства ў Польшчы актыўна ўключылася ў падрыхтоўчую працу да дастойнай сустрэчы 40-годдзя ўтварэння БССР. Шырокі актыў Таварыства прыняў удзел у двухдзённым семінары, прысвечаным 40-годдзю БССР, арганізаваным Галоўным Праўленнем Таварыства Польска - Савецкай дружбы 21 і 22 лістапада 1958 г. у Варшаве.

Па ініцыятыве Галоўнага Праўлення БГ-КТ і Ваяводскага Камітэта ТПП-Р 1 снежня г. г. адбыўся ў Беластоку семінар, на якім выступілі з дакладамі аб утварэнні і дасягненнях БССР запрошаныя ў Польшчу Галоўным Праўленнем ТПП-Р беларускія вучоныя Ніна Васільеўна Каменская, доктар гістарычных навук, і Сцяпан Парфёнавіч Маргунскі, член карэспандэнт Акадэміі Навук БССР. Адбыліся таксама сустрэчы беларускіх вучоных з жыхарамі горада Беластока і Бельска - Падляскага.

Урачыстасці, прысвечаныя адзначэнню 40-годдзя ўтварэння БССР, будуць адбывацца ў Народнай Польшчы ад 1 да 15 студзеня 1959 года. Пачнуцца гэтыя ўрачыстасці канцэртам, арганізаваным Галоўным Праўленнем ТПП-Р у Варшаве 3 студзеня 1959 года. У першай палове студзеня 1959 года прадугледжваецца турнэ па Польшчы Беларускага Народнага калектыву песні і танца з Беластока, які пазнаёміць польскае насельніцтва з беларускімі песнямі і танцамі, што, зразумела, будзе прапагандай беларускай культуры.

Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства разам з Ваяводскім Камітэтам ТПП-Р у Беластоку апрацавалі план супольнага адзначэння вялікага юбілею. У гэтым плане прадугледжана арганізаванне ўрачыстых акадэмій з дакладамі аб дасягненнях БССР, а таксама з мастацкай часткай, арганізаванне выставак, прысвечаных БССР, фотагазетак, агляду беларускіх фільмаў. Галоўнае Праўленне БГ-КТ выдасць друкам фотагазетку на беларускай і польскай мовах, паказваючую дасягненні Савецкай Беларусі.

Да лектарскай групы, існуючай пры Ваяводскім Камітэце ТПП-Р, будуць далучаны актыўныя дзеячы Беларускага Таварыства, якія пазнаёмяць з дасягненнямі БССР насельніцтва Беласточчыны.

Існуючае пры рэдакцыі «Ніва» Беларускае літаратурнае аб'яднанне ў гонар вялікага юбілею грамадскім чынам выдасць друкам зборнік паэзіі маладых беларускіх паэтаў у Польшчы.

Папулярызацыя дасягненняў БССР Беларускім грамадска - культурным таварыствам у Польшчы не спыніцца пасля адзначэння 40-годдзя, а будзе праводзіцца пастаянна. Гэта ж наш абавязак у штодзённай працы, які будзем з гонарам выконваць.

ВІКТАР ШВЕД
Сакратар ГП БГ-КТ

Гэтую выстаўку кожны павінен паглядзець

21.XII. у Беластоцкай ратушы адкрыта выстаўка прысвечаная 40-годдзю КПП. Выстаўку адкрыў першы сакратар ваяводскага Камітэта партыі А. Лашэвіч. Выстаўка размешчана ў дзвюх вялікіх залах.

На адной сцяне бачым чырвоны сцяг Тымчасовага Рэвалюцыйнага Камітэта ў Беластоку. Побач здымкі кіраўніцтва КПП і КПЗБ.

На каляровых планшэтах размешчана сетка забастовак, якія праводзілі рабочыя Беласточчыны. Дакументальныя здымкі дзеячоў КПП, КПЗБ, Грамады і ТБШ. На сталах размешчаны дакументы з рэвалюцыйнай дзейнасці на польскай, беларускай і рускай мовах. Пажоўклыя лісты вязняў Ломжы і Беластока. Падпольныя часопісы, судовыя дакументы з працэсу 133 камуністаў у Беластоку. Выстаўка сапраўды багатая і цікавая.

Над гэтымі цікавымі дакументамі пахіляюцца галовы рабочых і інтэлігенцыі Беластока. Дакументы нагадваюць часы барацьбы з санацыйным урадам Польшчы.

У вольную хвіліну ад працы варта зайсці і паглядзець гэтую выстаўку. (мб)

Сустрэча з камуністычнымі дзеячамі

14 снежня адбылася першая на Сакольшчыне сустрэча моладзі, членаў ЗМВ і ЗМС, са старымі камуністычнымі дзеячамі. Сустрэча адбылася ў доме павятовага Камітэта партыі. Моладзь з вялікім зацікаўленнем слухала ўспамінаў дзеячкі КПП — Бжазоўскай, дзеяча КЗМП — падпалкоўніка Валаха і дзеяча КПЗБ Віктара Рагацэвіча, які вельмі цікава расказваў аб арганізаваных членамі КПЗБ на Сакольшчыне забастовак лясных рабочых.

Такія сустрэчы будуць таксама арганізаваны ў шматлікіх вёсках Сакольшчыны.

(вб)

З Новым 1959 годам

РЭДАКЦЫЯ

З пабыўкі дэлегацыі ПНР у Беларусі

Сустрэча дэлегацыі Польскай Народнай Рэспублікі на Брэсцкім вакзале.

Першы сакратар ЦК ПАРП тав. У. Гамулка і кандыдаты і члены Прэзідыума ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КПБ тав. К. Т. Мазурай праходзяць перад ганаровай вартай.

Весткі з БССР

Да знамянальнай даты

Мінская друкарня імя Сталіна да знамянальнай даты — 40-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі — падрыхтоўвае альбомы «Мінск — сталіца Беларускай ССР» і «Тэатральна - дэкаратыўнае мастацтва Савецкай Беларусі». Друкаванне альбомаў ужо завяршаецца. Яны прыгожа ілюстраваны і аформлены.

Новы фільм аб Мінску

У Мінску адбыўся грамадскі прагляд новага дакументальнага фільма «Мы жывём у Мінску». Фільм створан па сцэнарыю беларускага пісьменніка Алеся Кучара кінематаграфістамі Цэнтральнай студыі дакументальных фільмаў і кінастудыі «Беларусьфільм».

Новы трактар „Беларусь”

На Мінскім трактарным заводзе пачата серыйная вытворчасць новага ўніверсальнага трактара «Беларусь» МТЗ-5 М. Па сваіх тэхнічных і эксплуатацыйных даных новая машына мае цэлы рад пераваг перад ранейшымі ўзорамі.

Сувязь з заграніцай узмацняецца

Пры Беларускім Таварыстве культурнай сувязі з заграніцай ствараюцца секцыі па розных галінах савецкай культуры, навукі і тэхнікі.

Пры таварыстве ўжо створаны і працуюць сельскагаспадарчая і педагагічная секцыі. 12 снежня адбыліся арганізацыйныя сходы тэатральнай і літаратурнай секцый.

У склад бюро літаратурнай секцыі выбрана 14 чалавек. Сярод іх пісьменнікі Пятро Глебка, Міхась Лынькоў, Ілья Гурскі і іншыя.

Добрая традыцыя

Працягваецца добрая традыцыя — таварыскія сустрэчы па розных відах спорту паміж моладдзю Беларусі і Польскай Народнай Рэспублікі. Спартсмены суседніх рэспублік прыязджаюць адзін да аднаго як шчырыя таварышы, абменьваюцца вопытам, у іх няма сакрэтаў перад сябрамі.

Сёлета ўжо сустрэліся з польскімі спартсменамі беларускія штангісты, фехтавальшчыкі, футбалісты, гімнасты, акрабаты. Нядаўна ў Варшаве адбылася міжнародная сустрэча беларускіх барцоў вольнага стылю з польскімі. Матч быў закончан з лікам 10:6 у карысць беларускіх барцоў.

(ач)

Ініцыятыва беларускай дэлегацыі

У Другім эканамічным камітэце Генеральнай Асамблеі падыходзіць да канца абмеркаванне пытання аб сусветным эканамічным становішчы і эканамічным развіцці слабаразвітых краін. Дыскусія паказала, што глыбокі эканамічны спад у Злучаных Штатах Амерыкі і зніжэнне вытворчасці ў многіх іншых прамыслова-развітых дзяржавах мелі самыя неспрыяльныя вынікі для астатняга капіталістычнага свету і перш за ўсё для краін, менш развітых у эканамічных адносінах.

Разрыў паміж эканамічным становішчам высокаразвітых і маларазвітых дзяржаў не толькі не скарачаецца, а, наадварот, павялічваецца. У цяперашні час краіны Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі выпускаюць усяго толькі 12 працэнтаў прамысловай прадукцыі капіталістычнага свету. Паводле даных статыстычнага штогодніка ААН за 1957 год, у вытворчасці металаў-вырабаў доля краін Лацінскай Амерыкі складае толькі 1,1 працэнта, а краін Усходняй і Паўднёва - Усходняй Азіі — 2,5 працэнта. Даход на душу насельніцтва ў большасці з гэтых краін не перавышае 100—200 долараў у год.

Слабаразвітыя краіны знаходзяцца ў выродлівым стане монакультуры, маючы адзін-два віды прадукцыі для экспарту. Яны не маюць сваёй сапраўднай прамысловасці, дрэнна прадстаўлены на сусветным рынку. Іх экспарт, як справядліва заўважыў прадстаўнік Інданезіі, скарачаецца, цэны на прадукцыю падаюць, а на імпартныя тавары растуць. Выручка ад экспарту змяншаецца, а гандлёвы і плацежны балансы знаходзяцца ў цяжкім стане.

ЗША і некаторыя іншыя заходнія дзяржавы дабіліся ўзняцця сваёй эканомікі ў значнай ступені за кошт шматвяковай эксплуатацыі багаццяў і насельніцтва слабаразвітых краін. Яны і цяпер таксама працягваюць іх грабіць. Прычым робіцца ўсё гэта пад выглядам «аказання дапамогі».

Дэлегаты ЗША, Англіі і некаторых іншых заходніх дзяржаў усяляк расхвальвалі ў камітэце прыватны замежны капітал, прыпісвалі яму ролю «выратавальніка» слабаразвітых краін. Але, як відаць з выступленняў прадстаўнікоў многіх краін і з даклада ААН «Міжнародны паток прыватнага капіталу», замежныя манаполіі, пускаючы свае шчупальцы ў нафтавую і іншыя галіны здабываючай прамысловасці, думаюць толькі аб сваіх барышах і ставяць усялякія рагаткі на шляху развіцця нацыянальнай прамысловасці слабаразвітых краін. У 1957 годзе, напрыклад, як і ў папярэднія пасляваенныя гады, нафтавая прамысловасць была асноўным аб'ектам прыватнага замежнага капіталу. Кампаніі ЗША накіравалі ў гэтую галіну 50 працэнтаў сваіх прамых капіталаўкладанняў. Толькі ў раёне Блізкага і Сярэдняга Усходу інвестыцыі Злучаных Штатаў складаюць 1.284 мільёны долараў. Велізарныя ўкладанні зроблены таксама ў краінах Лацінскай Амерыкі і Далёкага Усходу.

Чысты прыбытак амерыканскіх кампаній за сем апошніх год складае амаль 18 мільярдаў долараў, што ў паўтара раза больш саміх затрат за гэты час. І гэта не дзіўна, бо прыватны капітал, які ў сябе дома задавальняецца 5 —6 працэнтамі прыбытку, у слабаразвітых краінах заграбае ў 10 разоў больш.

Прадстаўнік дэлегацыі Беларускай ССР тав. Гурыновіч А. Е., які выступіў у камітэце, таксама, як і многія іншыя дэлегаты, пераканаўча гаварыў аб тым, што з сябе прадстаўляюць заходнія «дабрачынцы» ў слабаразвітых краінах. Ён даў глыбокі аналіз стану эканомікі гэтых краін і на канкрэтных прыкладах паказаў, як бессаромна абіраюць іх замежныя манаполіі.

Перш чым рэкамендаваць якія - небудзь мерапрыемствы па заахвочванню патоку прыватнага капіталу ў слабаразвітыя краіны, сказаў ён, трэба вывучыць ужо існуючыя ўмовы, якія вызначаюць характар дзейнасці замежных прыватных кампаній там.

Тав. Гурыновіч унёс на разгляд камітэта праект рэзалюцыі беларускай дэлегацыі, накіраваны на аблягчэнне цяжкага лёсу слабаразвітых краін. У сувязі з тым гаворыцца ў праекце, што багатыя прыродныя рэсурсы гэтых краін, і ў прыватнасці нафта, каляровыя металы і інш., шырока эксплуатуюцца прыватнымі замежнымі карпарацыямі і кампаніямі на розных умовах, якія да гэтага часу не вывучаны эканамічнымі органамі ААН, неабходна даручыць генеральнаму сакратару арганізаваць вывучэнне ўмоў пагадненняў, што вызначаюць дзейнасць замежных прыватных кампаній у слабаразвітых краінах. У праекце рэзалюцыі ставіцца пытанне аб высвятленні магчымасцей павелічэння адлічэнняў і плацяжоў кампаній у карысць краін, прыродныя рэсурсы якіх распрацоўваюцца, а таксама магчымасцей выдзялення некаторага працэнту з вывезеных прыбыткаў гэтых кампаній на фінансаванне эканамічнага развіцця слабаразвітых краін праз ААН.

Прадстаўнікі ЗША і Англіі, спадзеючыся на сваю закулісную апрацоўку дэлегатаў залежных краін, меркавалі, што праект не атрымае падтрымкі, і не збіраліся выступаць. Аднак іх надзеі не спраўдзіліся. Па праекту рэзалюцыі разгарнуліся гарачыя спрэчкі. Прадстаўнікі многіх краін Афрыкі, Азіі, Лацінскай Амерыкі і іншых дзяржаў, якія выступілі, амаль усе без выключэння ў прынцыпе адабрылі ініцыятыву беларускай дэлегацыі. Дэлегаты Бірмы і Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі ўнеслі свае папраўкі. Бачачы такі ход справы, прадстаўнікі Англіі і ЗША загаварылі. Але, не маючы падстаў для пярэчанняў, яны ўжылі вядомы прыём інсінуацыі, якая з'яўляецца доважам тых, хто не мае ніякіх довадаў. Англічанін пачаў пераконваць прысутных у тым, што беларускі дэлегат малады і не знаём з функцыяніраваннем капіталістычнай сістэмы, што прыняцце прапанаванага ім праекта з'явіцца тратай часу для сакратарыята. Яго амерыканскі калега пайшоў яшчэ далей. Ён угледзеў у прапанове БССР «не сапраўдную мэту, а змову савецкага блоку», накіраваную супраць прыватнага капіталу.

Адказваючы на выступленне англічаніна, тав. Гурыновіч сказаў, што ён хоць і нарадзіўся ў краіне Саветаў пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі, аднак з капіталістычнымі парадкамі добра знаём па расказах нашых бацькоў і дзядоў, па літаратуры. І, нарэшце, гаворыць ён, у гэтым вельмі лёгка можна пераканацца ў самім Нью -Йорку, дзе моцны націскае на слабага, разараючы яго і прадаючы маёмасць з малатка, дзе магазіны ломяцца ад дабра, а беспрацоўны, пазбаўлены сродкаў існавання, памірае з голаду. Закранаючы выступленне прадстаўніка ЗША, дэлегат Беларускай ССР параіў яму не мераць усё на свой аршын. Сярод сацыялістычных краін, сказаў ён, існуе раўнапраўнае супрацоўніцтва нацый. Арганізатарам жа і натхніцелем розных блокаў, аб якіх гаварыў амерыканскі дэлегат, з'яўляецца не хто іншы, як ЗША.

У заключэнне тав. Гурыновіч заканчваў паставіў пытанне: «Калі ЗША і Англія лічаць, што прыватны капітал прыносіць карысць слабаразвітым краінам, то чаму ж іх прадстаўнікі імкнуцца трымаць гэта ў сакрэце і баяцца таго, каб сакратарыят ААН пацікавіўся сапраўдным становішчам рэчаў?»

У сувязі з папраўкамі і заўвагамі, якія паступілі, тав. Гурыновіч папрасіў камітэт на некаторы час адкласці разгляд праекта рэзалюцыі. На наступнай стадыі ў неафіцыяльных гутарках з членамі камітэта было вырашана рэзалюцыю не прымаць, а абмежавацца перадказам дыскусіі па ёй у адным з дакладаў аб прыватным замежным капітале. І гэта затым было аформлена рашэннем камітэта.

Такім чынам прапанова дэлегацыі Беларускай ССР увайшла ў тэматыку работы эканамічных органаў ААН. Яна знайшла шырокае прызнанне сярод прадстаўнікоў слабаразвітых і іншых дзяржаў. Яна, як заявіў дэлегат СССР тав. Аркадзьеў, будзе прынята Арганізацыяй Аб'яднаных Нацый. Справа толькі ў часе.

М. Ф.

Фотааб'ектывам па нашай краіне

Вальцаванне халоднай бляхі

У мінулым тыдні на металазаводзе імя Леніна ў Новай Гуце былі пушчаны ў ход вальцовачныя машыны і распачата прадукцыя бляхі.

У часе поўнай эксплуатацыі завод кожную секунду выпускае 20 бягучых метраў бляхі.

На здымку: фрагмент павільёна, дзе адбываюцца завяршальныя работы пры вытворчасці бляхі. Фота — ЦАФ

Новыя прамысловыя прадпрыемствы на Заходніх Землях

Фабрыка цэлюлозы і паперы працуе

19 снежня 1958 г. распачала прадукцыю цэлюлозная і папярная фабрыка ў Кастшыньцу. Фабрыка забяспечана ўсімі навейшымі абсталяваннямі купленымі ў ГДР, ЧНР, Швецыі, Аўстрыі. Большасць абсталяванняў — абсталяванні далёкага кіравання. На фабрыцы працуе каля 1.600 рабочых. У 1959 г. фабрыка дасць 18.000 тон прадукцыі цэлюлозы, а ў 1961 — 50.000 тон.

У сучасны момант Польшча патрабуе 33.000 тон гэтага матэрыялу. За адну тону імпартаванага цэлюлозу плаціцца 160—180 долараў, а кошт прадукцыі 1 тоны ў Костшыні складае 5.000 зл.

Пасля зніжкі цэн, і ўвядзення продажу ў растэрміноўку

У крамах з артыкуламі хатняга патрабавання людзі цікавяцца больш за ўсё сціральнымі машынамі, якія можна купіць у растэрміноўку.

ЦАФ — фота — Медза

На здымку: калектыў Багдана Гажэльскага ў часе завяршэння мантажу прац адчэйляючай машыны (шведскай вытворчасці).

ЦАФ — фота — Тылінскі

Дырэктывы XII Пленума ЦК ПАРП

Тэмп і асноўныя напрамкі развіцця народнай гаспадаркі

XII Пленум ЦК ПАРП звяртае вялікую ўвагу на тэмпы развіцця народнай гаспадаркі краіны. Перш за ўсё неабходна паскорыць тэмпы развіцця цяжкай індустрыі — асновы далейшага развіцця народнай гаспадаркі краіны. Гэта з'яўляецца ніколі не старэючым ленінскім запаветам. Хуткае развіццё цяжкай індустрыі дае магчымасць пастаянна павялічваць вытворчыя сілы, колькасць неабходных народнай гаспадарцы тавараў, а ў выніку вядзе да лепшага матэрыяльнага становішча працоўных. Неабходнасць паскарэння тэмпаў развіцця цяжкай індустрыі абумоўлена таксама вялікім прыростам насельніцтва ў нашай краіне, якому трэба даць магчымасць застасаваць працоўную сілу. У сучасны момант у Польшчы прыкмячаецца самы вялікі ў свеце натуральны прырост насельніцтва. Прырост насельніцтва ў гадах 1950 — 1958 знаходзіцца ў межах 18,0 — 19,5 чалавек на 1000 жыхароў у год. Таму ўжо зараз можна падлічыць, што ў 1965 годзе будзе ў нас 32,3 мільёна насельніцтва г. зн. на 2,3 млн. больш чым у 1960 годзе. Гэта і з'яўляецца стымулам павялічэння тэмпу развіцця народнай гаспадаркі.

Аднак неабходна памятаць, і на гэта менавіта звяртае ўвагу XII Пленум ЦК ПАРП, што далейшае развіццё прамысловасці абумоўлена сыравіннай базай. У нас нехапае разнавіднай сыравіны, як: бавоўны, каўчуку, не надта многа і нафты, жалезных руд і г. д. Дзеля таго праект новага плана прадугледжвае ўсемернае развіццё ўласнай сыравіннай базы, а таксама імпарт неабходнай нам сыравіны, якой не маем і не можам здабываць у краіне. Імпорт сыравіны з заграніцы павінен быць звязаны з павялічаным экспартам тавараў заграніцу. Толькі ў такім выпадку можна ўтрымаць належны баланс краіны. Аднак магчымасць павялічэння экспарту заграніцу цесна звязана з паскарэннем тэмпу развіцця ўсіх галін народнай гаспадаркі. Таму ў плане народнай гаспадаркі намечана павелічэнне прамысловай вытворчасці ў 1965 годзе на каля 50 прац. у параўнанні з 1958 годам. Гэта дасць магчымасць павялічыць нацыянальны даход краіны прыкладна на 40 прац.

Павелічэнне тэмпу развіцця народнай гаспадаркі краіны, а асабліва асноўных яго галін, дазволіць вырашыць многія важныя эканамічныя задачы: забяспечыць працоўных працай, павялічыць нацыянальны даход, зроўнаважыць плацежны баланс (неабходна плаціць за іншаземныя крэдыты), дазволіць павялічыць тэмпы жыллёвага будаўніцтва, палепшыць матэрыяльнае становішча працоўных (спажыванне на душу насельніцтва ў 1965 годзе павялічыцца ў параўнанні з 1960 г. на 33—35 прац.) і г. д.

Тэмпы развіцця народнай гаспадаркі будуць абмяркоўвацца на III-ім З'ездзе партыі. З'езд зацвердзіць план развіцця краіны ў 1959—1965 г. г. Аднак раней чым будзе ён зацверджан, неабходна шырока абмеркаваць усе магчымасці яго рэалізацыі.

У сучасны момант адбываецца шырокая дыскусія над праектам новага плана, якая несумненна прынясе цэлы рад новых прапаноў.

У. Л.

Літаратурная старонка

Трыбуна Беларускага літаратурнага аб'яднання ў Беластоку № 7

Напярэдадні свята ўсяго беларускага народа — 40-ой гадавіны Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі голас аддаем маладым паэтам Савецкай Беларусі

ГЕНАДЗІ БУРАЎКІН

Жаданні

Я хачу прайсці па зямлі
Яе юным, любімым сынам,
Каб сцяжынкі мяне вялі
Па гарах, барах і лагчынах

Каб спакойна ў мяне на плячах
Сінім ранкам спявалі птушкі
Каб я кветкамі ўсімі прапах
Ад падэшваў да самай макушкі.

Каб паданні старой сівізны
Мне з давер'ем дубы шапталі,
Каб крыніц залатыя званы
Для мяне калыхалі хвалі,

Каб кармілі мяне каласы,
Каб паілі ягады сокам
І хавалі ў цяньку лясы
Ад паўдзённай няцсерпнай спёкі...

Я хачу прайсці па зямлі,
Каб мне людзі сэрцы адкрылі,
Слёзы шчасця і мазалі
Па - братэрску са мной падзялілі,

Каб мне роўную частку далі
Сваёй ношы нялёгкай пранесці
І свае галасы уплялі
У мае няхітрыя песні...

Калі так па зямлі я прайду —
Значыць, стану ёй сынам любімым
І харошыя словы знайду
Новай песні для любай Радзімы.

ЮРАСЬ СВІРКО

Хмаркі

Вецер хмаркі падабраў,
Круціць іх, муштруе...
А пасля далей пагнаў
За мяжу чужую.

Ім не лёгка быць адным
У чужых краінах.
Не маглі забыць яны
Родныя мясціны.

І пад подыхам вятроў,
Разам з песняй звонкай
Паплылі яны ізноў
У сваю старонку.

І палеткі, і бары
Хмаркі тут пазналі.
І заплакаўшы наўзрыд
Да зямлі прыпалі.

ІВАН КАВЕНКА

* * *

Калі жыццё нам сыпле соль няўдачы
І прыціскае цяжарам калёс,
Нібы па звычцы, мы слязліва плачам
І праклінаем асабісты лёс.
А ці ў сябе змаглі спытаць часамі,
Ці нам хоць раз у галаву прыйшло:
«А што ж такога мы зрабілі самі,
Каб з намі гэтак стацца не магло?»

МАРК СМАГАРОВІЧ

Свету — мір

Пасталі мы на вахту мірнай працы,
Прайшоўшы бою жорсткага гарно.
Нам не забыць, як страшны крык
дзіцяці
І бомбаў выбухі зліваліся ў адно.
Мы заслужылі баявую славу,
Ішлі ў паход не спаўшы па начах.
Свабоды сонца ў Прагу і Варшаву
Прынеслі на запыленых плячах.
Не зацямніць яго магнатам войнаў,
Крывёю не заліць зямную шыр.
З усёй планеты галасы мільёнаў
У грозны гром зліліся —
свету — мір!

УЛАДЗІМІР ПАЎЛАЎ

Ты, Радзіма, мяне пагукай

Ты, Радзіма, мяне
Пагукай
У квяцістым, святочным
Май,

Ты пакліч,
Як ударыць гром
І дарогі размые
Даждžом,

Ты пакліч,
Ты вазьмі з сабой,
Калі выбухне раптам
Бой.

Дзе б ні быў,
У якой далі,
Я вярнуся к сваёй
Зямлі.

Ты пакліч,
Не забудзь мяне.
Не прыйду, —
Прыпаўзу к табе,
Ды адну не пакіну.
Не!

ІВАН СІПАКОЎ

Землякі

Земляком назаву я
аршанца у Мінску
Бо прывёз ён паклон
ад лугоў, дзе я ўзрос
Ад гаёў, што мяне
галавалі з калыскі.
Ад ільноў,
прыгажэйшых блакіту нябёс...
Прыйдзе час — адбяруць
нас, і чуйкіх і смелых
Палецім мы на Марс,
навасельцы з Зямлі.
Земляком стане там
мне і жоўты і белы
Хоць яны ў маёй Оршы
зусім не былі.

МІКОЛА АЛТУХОЎ

Гаворыць Мінск

«Гаворыць Мінск!..» —
І у сваім пакоі
Чго, магчыма, ўбачыш ты
з-за шкла
Над лямпачкай яскравую, якою
Асветлена празрыстая шкала.
Ты ўбачыш горад
трактаразаводаў
Магутных фабрык кучаравы дым,
Сярод мінчан —
Бадзёрых, спрытных хлопцаў —
Сябе ізноў адчуеш маладым

Ты ўбачыш, як будуюцца
палацы,
Праспекты, плошчы,
І ў душы навек
Благаславіш людзей
Стваральнай працы,
Калі ты — працавіты чалавек...

Сталіцы нашай лініі прамыя
Ты ўбачыш, калі выльюцца
ў эфір
Знаёмыя па песні пазыўныя,
Спакойныя і светлыя, як мір.
За прыгажосць, за веліч і за песні,
Мінчанамі народжаныя, я
Люблю цябе навек,
Мой горад весні,
Сталіца непаўторная мая!

РЫГОР БАРАДУЛІН

У замку Вітаўта

Азёрамі блакітнымі спавіты,
Авеяны легендамі Тракай.
І замак за равамі,
Княжа Вітаўт,
Мы да цябе у госці — сустракай!

На ланцугах узняць цяжкую браму
І перакінуць мост адлай загад.
Туровым рогам нас не кліча замак,
Прыжмураных байніц нямы пагляд.

А веер лесвіц холадам стагоддзяў
Адразу нас з Аллонаю абдаў.
Князь, не крыўдуй, што без дазволу ходзім.
Тут цішыня — маўклівы уладар.

Дзяўчыну я князёўнай называю —
Яе імя, як і тваёй дачкі.
І мур цалуе хваля, як жывая,
Чубы кустоў тапыраць астраўкі

І прасцецца праз расці руіну
Бяроза кучаравай галавой.
А песня пра ўральскую рабіну,
Як ластаўка, лунае над вадой.

Такім будзе Беласток

Усе жыхары Беластока, усе прыязджаючыя да нас бачаць велізарныя змены. З кожным годам Беласток становіцца прыгажэйшы. Тыя, хто помніць яго да 1939 г., ведаюць, што быў гэта не вельмі прыгожы, не сучасны горад. Вялікі урон прынесла яму вайна. Да моманту вызвалення Беласток прадстаўляў сабою магілкі развалін.

Дзякуючы партыі, народнай уладзе Беласток не толькі залячыў ваенныя раны, але стаў адным з прыгажэйшых гарадоў нашай краіны. А ён жа яшчэ далёка не закончаны горад. Горад, які будуецца, набывае свой воблік.

Неаднаразова пытаюць, якім будзе Беласток у будучым. На гэтае пытанне цяжка адказаць у дэталях. Ведаем пакуль што толькі тое, што будзе гэта вялікі, 250-тысячны прыгожы горад.

У сучасны момант, у сувязі з абмеркаваннем новага плана развіцця народнай гаспадаркі краіны, жыхары Беластока абмяркоўваюць таксама праект плана развіцця Беластока да 1965 года.

Да 1965 года Беласток будзе налічваць звыш 145 тыс. жыхароў.

Праект плана далейшага развіцця Беластока прадугледжвае далейшае разгортванне будаўніцтва на тэкстыльным камбінаце ў Фастах і іншых прадпрыемствах. На працягу ўказанага перыяду будуць пабудаваны: мясны камбінат — 900 рабочых, прадпрыемства дзіцячых цацак — 300 рабочых, цеплаэлектрацэнтраль — 500 рабочых, будуць пабудаваны таксама: мукамольны камбінат, прадпрыемства, працуючае машыны харчовай прамысловасці, газавы завод, хімічнае прадпрыемства, механічная хлебапякарня і інш. Будзе пабудаван цэлы рад кааператыўных прадпрыемстваў: друкарня, кандзіцерская, прадпрыемства рыбных кансерваў і цэлы рад іншых. Усе гэтыя новыя і старыя, але перабудаваныя прадпрыемствы змогуць даць працу для звыш 5 тысяч чалавек.

Да 1965 года будзе адкрыта 97 новых прадуктовых магазінаў. Такім чынам, у горадзе будзе звыш 400 магазінаў.

Асабліва цяжкім з'яўляецца ў нашым горадзе жыллёвае пытанне. Зразумела, нельга нават і марыць аб тым, што яно будзе вырашана цалкам да 1965 года. Аднак будаўніцтва жылых дамоў будзе працягвацца. Дзяржава пабудуе 15 тысяч кватэр. Акрамя таго, да 1965 года з прыватнага будаўніцтва будзе каля 7 тысяч кватэр. Прыватнае будаўніцтва будзе адбывацца ў такіх раёнах, як: Скарупы, Дзесянціны, Высокі Сточак.

Калі справа ідзе аб дзяржаўным і кааператыўным будаўніцтве, то перш за ўсё яно будзе адбывацца ў цэнтры горада, а за тым пойдзе на акраіны. Так, напрыклад, з пачатку будуць забудоўвацца раёны вуліц Весялоўскага, М. Складоўскай, Сухой, Рынку Сеннага, каля чыгуначнага вакзала, а далей на Баярах, у Бацечках, на Антанюку і г. д.

У сувязі з тым, што Беластоцкае ваяводства адзначаецца прыгожай прыродай, мноства і азёр, рэк і лясоў, прыязджае сюды многа турыстаў не толькі з іншых абласцей, але таксама з-за граніцы. Першыя свае крокі яны ставяць у Беластоку. Таму будзе пабудавана другая гасцініца на дзвесце месц. Будуць пабудаваны новыя рэстараны, сталовыя, малочныя бары і г. д. Будзе пабудаван цэлы рад зусім новых вуліц, напрыклад, вул. 1-га Мая і інш. Будзе палепшан брук вуліц на працягу 116 кіламетраў. Асабліва будзе палепшан брук такіх вуліц як Сянкевіча (ад Аграрнай да Шашы Васількоўскай), Дзяржынскага, Леніна і інш.

Асаблівая ўвага прысвячаецца азеляненню горада. Працоўныя атрымаюць цэлы рад новых паркаў адпачынку. Так, будзе закончана будаўніцтва парку ў Дайлідах. Будзе пабудаван новы вялікі Цэнтральны парк, а таксама парк паміж вуліцамі Маніфесту Ліпцовага і Дамброўскага — 4,5 га.

Вялікую ўвагу грамадскасць нашага горада прысвячае дзецям і моладзі. Таму план прадугледжвае будаўніцтва 7-мі новых дзіцячых садоў — кожны па 120 месц. Такім чынам да 1965 года будзе ў горадзе звыш 33 дзіцячых садоў.

Да 1965 года ўзрасце колькасць вучняў. Таму будзе пабудавана 8 новых школ агульнаадукацыйнага і 6 школ прафесіянальнага тыпу.

Будзе пабудаван цэлы рад лячэбных установаў. Так, клініка Медыцынскай Акадэміі — 690 месц, шпіталь заразных хвароб — 220 месц, перабудаван будзе гінекалагічны шпіталь на 84 месцы і г. д.

Да 1965 года будзе пабудавана два новых кінатэатры па 400 месц кожны. Будзе пабудаван цэлы рад спартыўных баз, водных басейнаў, купальных месц і т. п.

Прадстаўленыя планы далёка не цалкам вычэрпваюць усё тое, што будзе зроблена ў Беластоку да 1965 года. А да гэтага часу 24 тысячы жыхароў ужо будуць карыстацца газам, 125 тысяч жыхароў атрымаюць ваду ў кватэрах. Насельніцтва Беластока будзе радаваць урэгуляваная і ачышчаная рака Бяла, цэлы рад сквераў, зялёныя вуліцы, вялікія і прыгожыя дамы. Такім будзе Беласток да 1965 года.

Аднак трэба памятаць, што пабудаваць горад такім вялікім, прыгожым і выгадным можна толькі тады калі ўсе яго жыхары прымуць актыўны ўдзел у будаўніцтве. Дзяржава без дапамогі насельніцтва не зможа даць жыхарам Беластока ўсіх тых выгад, якія б хацелі яны мець. Таму ўсе жыхары павінны дапамагчы будаваць наш горад.

УЛ. ЛЕБЯДЗІНСКІ
Сакратар Гарадскога Камітэта
Польскай Аб'яднанай Рабочай партыі
ў Беластоку

Беласток. Новапабудаваная вул. Ліповая.
Фота — Л. Каралейскі

Перад новым 1959 годам

Мае дарагія!...

Вы чытаеце мае словы ў апошнія дні 1958 года, а можа нават у першых днях Новага, 1959 года.

У такія хвіліны кожнаму з нас успамінаюцца блізкія, знаёмыя, сябры... Думаю сёння аб Табе, мая дарагая мама, аб Табе, дарагі бацька, аб Табе, мілая мая сястра — Ніначка, аб Вас, настаўніках Беларускага Ліцэя ў Бельску-Падляскім, аб сябрах школьных гадоў... Няхай Новы Год прынясе Вам усім шмат здароўя і шчасця, многа радасці, няхай здзейсняцца Вашы мары і планы. Ля навагодняй ёлкі ўспомніце аба мне, аб хвілінах, праведзеных разам, аб тым, што далёка ад Вас, сярод новых сяброў успамінаю мінулае. Гады цякуць вельмі хутка, праўда?

Ужо некалькі год я жыву ў гэтым цудоўным горадзе, Мінску, паміж простымі, ветлівымі, чэснымі і сардэчнымі людзьмі, сярод якіх немагчыма адчуваць сябе чужым.

Людзі, людзі — гэта бадай самае цудоўнае і вялікае багацце вялікай Савецкай краіны. Яны, савецкія сябры, дапамаглі мне навучыцца авалодаць іх мовай, адчуваць сябе як дома.

Дарагі Алег Чаеўскі з Палітэхнікума, дарагія мае прыяцелі, тавары шы працы ў нашым «Студэнцкім тэатры»! Аркадзь Рудай, Жэня Гаркавы, Валянцін Кісліх, Алла Карбут, Эмма Хількові і ўсе іншыя, якіх прозвішчы немагчыма выпісаць!

Цяжка мне будзе растацца з імі! Цяжка! Палюбіў я іх, іх горад, што ўзняўся з руінаў, іх звычаі, іх цудоўныя песні і танцы... Я ніколі не забуду аб вас — шырокія, аблітыя яркім святлом сонца вуліцы сталіцы Беларусі, не забуду плошчаў, паркаў, мастоў і тэатраў вашых, Масква і Ленінград. Памятаць буду заўсёды вялікіх людзей і гасціннасць краіны Саветаў. Няхай тады Новы год прынясе нам усім, мае блізкія, мае польскія і савецкія сябры, многа людскога шчасця, моцную веру ўсіх людзей свету ў магчымасць шчаслівага, мірнага жыцця на нашай Зямлі, няхай дасць радасць, мір і асабістае шчасце ўсім людзям добрай волі.

СЫМОН РАМАНЬЧУК
студэнт філалогіі
Універсітэта ім. Леніна
ў Мінску — БССР

БССР да свайго саракагадовага юбілею

НІНА КАМЕНСКАЯ

Чалавек у цэнтры ўвагі партыі і ўрада

РОСТ МАТЭРЫЯЛЬНАГА ДАБРАБЫТУ

Поспехі сацыялістычнай эканомікі, бурны рост вытворчых сіл краіны забяспечылі далейшы рост матэрыяльнага дабрабыту і павышэнне культурнага ўзроўню працоўных Беларусі.

Працяглая вайна з нямецка - фашысцкімі захопнікамі, у часе якой усё жыццё краіны было падначалена інтарэсам фронта, прывяла да некаторага паніжэння жыццёвага ўзроўню працоўных. Але як толькі вайна закончылася і краіна зноў вярнулася да мірнага сацыялістычнага будаўніцтва, матэрыяльнае становішча працоўных Беларусі, як і ўсяго Савецкага Саюза, стала з году ў год паляпшацца. У снежні 1947 года Савецкі ўрад палічыў магчымым адмяніць картачкі на прадуктовыя і прамысловыя тавары. На працягу 1947—54 года сем разоў праводзілася зніжка цэн на тавары масавага спажывання, ад чаго насельніцтва атрымала выйгрыш у сотні мільярдаў рублёў. Гэтыя мерапрыемствы партыі і ўрада прывялі да павышэння пакупной здольнасці і павышэння матэрыяльнага дабрабыту працоўных. У пасляваенныя гады павялічылася запатрабаванне насельніцтва на такія прамысловыя тавары, як легкавыя аўтамабілі, матацыклы, веласіпеды, радыёпрыёмнікі, дываны, халадзільнікі, пральныя машыны і іншыя.

Няспынна павышаецца жыццёвы ўзровень савецкіх людзей. Так, напрыклад, у параўнанні з 1940 гадам у 1956 годзе ў рабочых сем'ях Беларусі пакупка тканіны павялічылася ў сярэднім на 107 працэнтаў. У сем'ях калгаснікаў набыта ў разліку на аднаго чалавека тканін у два разы больш, чым у 1940 годзе. Спажыванне на адзінку насельніцтва такіх прадуктаў, як мяса, сала ў сем'ях рабочых і служачых павялічылася ў рэспубліцы ў параўнанні з 1940 годам на 24 працэнты, рыбы і рыба - прадуктаў — на 70 працэнтаў, яечак — у два разы. У сем'ях калгаснікаў спажыванне мяса і сала павялічылася на 30 працэнтаў, рыбы і рыбапрадуктаў у 5 разоў, малака і малочных прадуктаў — на 36 прац., яечак амаль у два разы, цукру ў 3 разы. Шырока разгарнулася ў Беларусі жыллёвае будаўніцтва. Толькі ў 1956 годзе працоўныя рэспублікі атрымалі звыш 250 тысяч кв. метраў жыллёвай плошчы. У адпаведнасці з пастановай ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР «Аб развіцці жыллёвага будаўніцтва ў СССР» у 1956-60 гадах у БССР павінна быць пабудавана 7 млн. кв. метраў жылля. У бліжэйшыя 12 год кожная сям'я атрымае асобную кватэру.

ПАВЫШЭННЕ КУЛЬТУРНАГА УЗРОЎНЮ

З году ў год узрастаюць выдаткі на культурна - бытавое абслугоўванне насельніцтва, на ахову здароўя. У БССР створана шырокая сетка добра аснашчоных і медыцынскіх і лекавых установаў, падрыхтаваны дзесяткі тысяч медыцынскіх работнікаў. У 1957 годзе колькасць бальнічных ложкаў узрасла ў параўнанні з 1913 годам у 7 разоў. Колькасць дактароў (не лічачы зубных) — больш чым у 10 разоў, сярэдняга медыцынскага персаналу — больш чым у 20 разоў. Насельніцтва гарадоў і сёл бясплатна забяспечваецца кваліфікаванай медыцынскай дапамогай. Штогод дзесяткі тысяч рабочых, калгаснікаў, служачых і іх сем'яў атрымоўваюць курортнае лячэнне і праводзяць свой адпачынак у 39 санаторыях і 12 дамах адпачынку Беларусі, а таксама ў іншых здраўніцах Савецкага Саюза.

У пасляваенныя гады зусім змянілася аблічча гарадоў Беларусі — Гомеля, Гродна, Бабруйска, Віцебска, Магілёва, Барысава і іншых. З кожным годам яны ўсё больш дабраўпарадкоўваюцца і прыгажэюць. Непазнавальнай стала сталіца Савецкай Беларусі. Яна ўзбагацілася новымі шматпавярховымі будынкамі, скверамі, паркамі, садамі.

Мінск сёння — гэта буйны прамысловы і культурны цэнтр Савецкай Беларусі. Ён стаў адным з прыгажэйшых гарадоў Савецкага Саюза з фабрычна-завадскімі карпусамі, асфальтыраванымі вуліцамі, вялікімі карпусамі навучальных і іншых культурных установаў. Акраіны сённяшняга Мінска — гэта трактарны, аўтамабільны, веласіпедны і іншыя заводы, новыя рабочыя пасёлкі з добраўпарадкаванымі кватэрамі, зялёнымі скверамі, паркамі, клубамі і г. д.

КЛОПАТЫ АБ ЖАНЧЫНЕ

Вялікія клопаты праяўляюць партыйныя і савецкія арганізацыі Беларусі аб жанчыне - матцы. Рэалізуюцца мерапрыемствы, прадугледжаныя XX З'ездам КПСС па паляпшэнню быту жанчын. Вод-

За культуру мовы

У многіх школах прадмет беларускай мовы вядзецца на належным узроўні. Урокі змястоўныя, цікавыя, вядуцца на чыстай беларускай літаратурнай мове. Настаўнікі добра разумеюць, якое вялікае значэнне мае родная мова для дзяцей, і самі імкнуцца ўдасканальваць метады выкладання гэтага прадмета. За прыклад можна прывесці настаўніка беларускай мовы ў Агульнаадукацыйным беларускім ліцэі ў Бельску, Ілью Захаравіча Берната.

У яго вучні многа працуюць над памылкамі. Выпісваюць словы ў выпраўленым відзе і вядуць індывідуальны ўлік памылак у сшытках. Вучні запісваюць таксама няправільна ўжытыя словы пры адказах. Ілья Захаравіч Бернат умее прывіваць любоў і пашану да кніжкі, многа працуе індывідуальна над вучнямі, падбірае спецыяльныя заданні на правілы, на якія вучні дапускаюць памылкі, рэгулярна правярае сшыткі. Такія настаўнікі ёсць і ў сямікласных школах.

Аднак не ўсюды добра выглядае справа з выкладаннем беларускай мовы.

Перш за ўсё, у многіх школах у вучняў адчуваецца вялікая засмечанасць мовы дыялектызмамі, паланізмамі і рознага роду няправільнымі выразамі. Усё гэта атрымліваецца ў выніку таго, што многія настаўнікі беларускай мовы недастаткова настойліва і не вельмі прадумана вядуць барацьбу за правільнасць і высокую культуру вуснай і пісьмовай мовы сваіх выхаванцаў. Не рэдка даводзіцца мець справу з фактамі, калі ў саміх выкладчыкаў беларуская мова засмечаная, не адпавядае неабходным патрабаванням не толькі ў прыватных гутарках, але і на ўроках. Адным словам настаўнікі гэтыя недастаткова пакладаюць намаганняў, каб прадмет беларускай мовы быў на такім узроўні ў школе, як прадмет польскай мовы. Спрыяе яшчэ гэтаму і тое, што няма каму кантраляваць працы настаўнікаў і дапамагаць у ліквідацыі хібаў у навучанні беларускай мовы.

Аднак нішто столькі не прычыніцца ў нашых умовах да павышэння пісьменнасці, як сама адукацыя настаўніка, добрая падрыхтоўка матэрыялу, які будзе выкладацца на ўроку. І вось таму неабходна ўсім выкладчыкам беларускай мовы як мага больш працаваць над сабою, як мага больш удасканальваць метады навучання.

Цяпер перад III З'ездам нашай партыі пажаданым было б, каб кожны выкладчык беларускай мовы паставіў сабе за гонар ліквідаваць усе недахопы ў яго ведах з гэтага прадмета, каб тое, чаго не хапіла на ўроках у педагагічным ліцэі ў Бельску, было надроблена самаадукацыяй. Бо нікому не сакрэт, што педагагічны ліцэй ў Бельску па беларускай мове дастаткова не падрыхтоўваў будучых настаўнікаў да вядзення гэтага прадмета. Справа ў тым, што ў педагагічным ліцэі па прычыне недахопу настаўніцкіх кадраў усе прадметы вядуцца на польскай мове, а прадмет беларускай мовы мае недастатковы ўзровень. І гэты ўзровень настаўнікі могуць падняць, калі па сапраўднаму пачнуць працаваць над сабою.

М. Х.

У нашых суседзяў

У гэтым годзе беларускія настаўнікі з Беласточчыны адведалі БССР. У памяці іх асталіся цёплыя ўспаміны.

На здымку: беларускія настаўнікі з Беласточчыны ў Мінску.

Вясковая моладзь хоча вучыцца

Моладзь Гайнаўскага павета арганізуе гурткі сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, у якіх моладзь навучаецца жывёлагадоўлі, садаводству, вырошчванню збожжавых культур і г. д.

У апошні час у Гайнаўскім павеце паўстала 13 новых гурткоў сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, у якіх агулам налічваецца 200 членаў. Заняткі ў гуртках праводзяць 4 раённыя аграномы і 3 інструктары. Зімою яны чытаюць тэорыю, а вясною і летам дапамагаюць арганізаваць доследныя палеткі.

(аа)

Больш школ сельскагаспадарчага абучэння

На тэрыторыі Беластоцкага ваяводства існуюць 74 школы сельскагаспадарчага абучэння (szkoły przysposobienia rolniczego).

У 42 школах праводзіцца ўжо другі год навучання. Таксама існуюць 2 школы па гародніцкай спецыяльнасці, у якіх навучэнцы праходзяць трэці год навучання. Найбольш такіх школ у Бельскім павеце (12). Гэтыя школы маюць вялікае значэнне. Заданне іх — не толькі пашырыць веды аб сельскай гаспадарцы, але таксама падняць культуру ў вёсцы.

Такія школы прычыняюцца таксама да выхавання моладзі ў калектыўнай працы. Колькасць школ на Беласточчыне невялікая, прычынай чаго з'яўляецца недахоп настаўнікаў. Найбольш цікавяцца людзі гэтымі школамі ў Дамброўцы Касцельнай (Высока - Мазавецкага павета), у Златорыі (Беластоцкага павета) і ў Шымановізне (Сувальскага павета).

В. М.

Вечар у Шчытах

Яшчэ зусім нядаўна было ціха вечарамі ў Шчытах.

Змянілася становішча моладзі толькі ў канцы кастрычніка, калі маладая настаўніца Галіна Карпюк, якая ў верасні ў Шчытах распачала сваю педагагічную працу, навязала кантакт з моладдзю.

А было гэта так. Настаўніца вельмі хацела пазнаёміцца з моладдзю, хацела зацікавіць моладзь мастацкай самадзейнасцю.

І вось яна на ўроках папрасіла вучняў, каб яны перадалі сваім старэйшым братам і сёстрам, каб сабраліся ў школе дзеля знаёмства.

Гэта быў незабыўны вечар. Школьная зала напоўнілася моладдзю. Настаўніца сваім выступленнем заклікала да арганізавання хору, драмгуртка і танцавальнай групы. Абавязалася ў трох гэтых галінах мастацкай самадзейнасці аказаць моладзі сапраўдную дапамогу. Моладзь з вялікім задавальненнем прыняла заклік настаўніцы, выразіла гатоўнасць адразу прыступіць да працы.

І тут жа на гэтым сходзе пачалося песеннае знаёмства. Хлопцы і дзяўчаты заспявалі некалькі песень, а пасля выступіла перад моладдзю маладая настаўніца. Песня адразу зблізіла настаўніцу і моладзь.

У гэты вечар быў абмеркаван рэпертуар самадзейнасці і назначаны дні рэпетыцыі. Было пастаноўлена, што ў адзін вечар мела адбывацца рэпетыцыя драмгуртка, які ўзяўся за падрыхтоўку «Пярэстай красулі» і «Ботаў», у другі дзень — рэпетыцыя хору, а ў трэці — рэпетыцыя танцавальнай групы.

НА РЭПЕТЫЦЫІ

Нядаўна нам давялося быць у Шчытах, і якраз у той вечар, калі мелі рэпетыцыі харавы і танцавальны гурткі. У зале сабралася каля 30 чалавек гаманлівай моладзі. З ёю гутарыць настаўніца — кіраўнік хору. Калі сабраліся ўсе ўдзельнікі хору, Галіна Карпюк папрасіла іх выйсці з-за партаў на свабоднае месца каля табліцы. Устанаўліваецца цішыня. Настаўніца ўзняла рукі ўверх — і паліліся мілагучныя напевы беларускай песні «Ой, пайду я, выйду», польскай песні «Ой, свеці месёнц, свеці», і рускай — «Каласилась в поле рожь густая».

Пасля рэпетыцыі хору, пачалася рэпетыцыя танцавальнага гуртка. Разам з настаўніцай закружыліся дзяўчаты, выконваючы беларускі танец «Лянок».

Любяць і паважаюць Галіну Карпюк, удзельніцу мастацкай самадзейнасці. Ды і як можна не паважаць яе! Усю душу, усё свае ўменне аддае яна дзеля росквіту духоўнай культуры моладзі.

Рэпетыцыя закончылася, але моладзь не спяшаецца дамоў. Яна яшчэ зацягвае песні і з песнямі выходзіць на вуліцу.

Шкада толькі, што ў вёсцы няма клуба. Пажаданым было б, каб жыхары Шчытоў грамадскім чынам узяліся за пабудову культурнага цэнтра вёскі.

М. ХМЯЛЕЎСКІ

пуск па цяжарнасці і радах, згодна з указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 26 сакавіка 1956 года павялічан з 77 да 112 каляндарных дзён.

Маткам, якія маюць грудных дзяцей, дадзена права атрымоўваць дадатковыя адпачынкі (без захавання зарабатнай платы, працягласцю да трох месяцаў). У жанчыны, часова пакінуўшай працу ў сувязі з нараджэннем дзіцяці, на працягу года захоўваецца працоўны стаж.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад лічаць сваім важнейшым абавязкам не толькі стварыць найлепшыя ўмовы жанчынам, але і ўсяляк дапамагаць у выхаванні дзяцей. З гэтай мэтай у некаторых школах для вучняў першых чатырох класаў створаны групы падоўжанага дня. У штаты школ уведзена пасада педагога - выхавальніка. Прытым менш забяспечаныя бацькі вызваляюцца ад аплаты за ўтрыманне выхавальнікаў і за гарачае харчаванне.

Дзеці, якія не маюць бацькоў, а таксама дзеці з многадзетных, менш забяспечаных сем'яў, па рашэнню выканкомаў раённых і гарадскіх Саветаў могуць быць прынятыя ў школы - інтэрнаты. Большую частку выдаткаў на ўтрыманне дзяцей у школах - інтэрнатах дзяржава бярэ на сябе.

Рабочы дзень у перадвыходныя і перадсвяточныя дні скарочаны на дзве гадзіны, установлен 6-гадзінны рабочы дзень для падросткаў ва ўзросце ад 16 да 18 год. Ажыццяўляецца далейшае скарачэнне рабочага дня, павышэнне зарплаты нізкааплачваемым катэгорыям рабочых. Адменена плата за навучанне ў сярэдняй і вышэйшай школах.

ЗАКОН АБ ДЗЯРЖАЎНЫХ ПЕНСІЯХ

Адным з важнейшых мерапрыемстваў Камуністычнай партыі, накіраваных на далейшае павышэнне жыццёвага ўзроўню савецкіх людзей, з'яўляецца зацвярджэнне 14 ліпеня 1956 г. Вярхоўным Саветам СССР закона аб дзяржаўных пенсіях. Прывядзенне гэтага закона ў жыццё дапамагае павышэнню матэрыяльнага дабрабыту асоб, пайшоўшых на пенсію. Дадатковыя выдаткі дзяржавы і павышэнне пенсій складаюць 13 млрд. рублёў у год, а ў цэлым выдаткі на выплату пенсій працоўным Саюза ССР склалі ў 1957 годзе каля 40 мільярдаў рублёў у год. У Савецкай Беларусі больш 420 тысяч грамадзян атрымалі ў 1957 годзе забеспячэнне пенсіямі. Так, з году ў год, крок за крокам Камуністычная партыя і Савецкі ўрад ажыццяўляюць новыя мерапрыемствы па паляпшэнню жыцця працоўных Савецкай Беларусі.

Працоўныя Савецкай Беларусі, як і ўсёй вялікай сацыялістычнай краіны, жывуць шчасліва і культурна, не баючыся заўтрашняга дня, бо ён нясе ім не горшае жыццё, як гэта ёсць у капіталістычных краінах, а жыццё яшчэ больш цудоўнае, яшчэ больш багатае.

НАРОДНАЯ АСВЕТА

У выніку паслядоўнага ажыццяўлення Камуністычнай партыяй Ленінскай нацыянальнай палітыкі, на аснове няспыннага росту сацыялістычнай вытворчасці з кожным годам памнажаюцца поспехі беларускага народа ў справе развіцця культуры. Вялікія поспехі дасягнуты ў галіне народнай асветы. Яшчэ да вайны была ліквідавана непісьменнасць сярод дарослага насельніцтва. У 1957-58 навучальным годзе ў рэспубліцы працуе 12.331 агульнаадукацыйная школа (уключаючы школы рабочай і сельскай моладзі), больш 85 тысяч настаўнікаў, маючых педагагічную адукацыю і прадстаўляючых сабой вялікую культурную сілу.

У рэспубліцы створана шырокая сетка школ фабрычна - завадскога навучання, рамесных і чыгуначных вучылішч і школ механізацыі сельскай гаспадаркі.

За гады сацыялістычнай улады вялікае развіццё атрымала вышэйшая адукацыя. Да рэвалюцыі ў ёй не было вышэйшых навуковых устаноў. Цяпер іх 24. У вузах рэспублікі займаецца каля 55 тысяч студэнтаў. Акрамя таго, тысячы беларускіх юнакоў і дзяўчат атрымліваюць вышэйшую адукацыю ў вузах Масквы, Ленінграда і іншых гарадоў Савецкага Саюза. Да самых буйных навуковых устаноў Беларусі адносяцца: Беларускі Дзяржаўны Універсітэт, палітэхнічны інстытут, медыцынскі інстытут у Мінску, інстытут механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі і іншыя. У палітэхнічным інстытуце вучацца звыш 7,5 тысяч студэнтаў. У Беларусі працуе 114 спецыяльных сярэдніх навучальных устаноў, ахопліваючых 57 тысяч навучаючыхся.

У Беларусі, дзе да рэвалюцыі было 80 прац. непісьменных, цяпер працуе каля 215 тысяч спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй. 76 устаноў вядуць навукова - даследчую работу. Буйнейшымі з іх з'яўляецца Акадэмія Навук БССР і Акадэмія сельскагаспадарчых навук БССР. Вучоныя Беларусі сумесна з дзеячамі навукі ўсяго Савецкага Саюза паспяхова працуюць над вырашэннем навуковых праблем, высоўваемых камуністычным будаўніцтвам у краіне.

(Працяг на стар. 6)

Выданне народных песень са зборніка Міхала Федароўскага

У канцы гэтага года стараннем Лабараторыі беларускай філалогіі Польскай Акадэміі навук будзе выдадзена першая частка народных песень з рукапісных зборнікаў Міхала Федароўскага (1838—1923), выдатнага польскага даследавальніка народнай беларускай культуры.

Выданне выходзіць з друку як V том вялікага этнаграфічнага цыкла п. заг. «Люд беларускі», чатыры тамы якога былі надрукаваны ў гадах 1897—1935.

На будучыню запланавана выданне двух далейшых тамоў. У VI томе знойдуцца апошняя частка народных песень, а VII том (сулямент) — гэта будзе абшырны навуковы каментарый да двух папярэдніх тамоў. (рэдакцыйныя апрацоўкі, індэксы і г. д.)

Усяго наогул у V і VI тамах будзе налічвацца 4.000 народных песень, галоўным чынам беларускіх, і каля 1.400 запісаў мелодый. У апрацоўцы V, VI, VII тома прымаюць удзел — праф. др. Антаніна Абрэнбска-Яблонская (старшыня рэдакцыйнага камітэта мовазнаўства), мгр. Ежы Дамраш — галоўны рэдактар усіх тамоў матэрыялаў і суплементаў, этнограф, мгр. Станіслаў Глінскі (дыялекталог) і мгр. Ян Стэншэўскі (музыкалог); ідэнтыфікацыяй рукапісных тэкстаў займалася др. Галена Казэрская (гісторык, кіраўнік аддзела рукапісаў і бібліятэкі варшаўскага ўніверсітэта).

У сувязі з выданнем варта сказаць пару слоў аб асобе даследвальніка, які ўжо не жыве, і на тэму агульнай характарыстыкі зборніка народных песень.

Міхал Федароўскі нарадзіўся і выгадаваўся ў Варшаве, дзе закончыў чатырохкласную мужчынскую прагімназію. Быў этнографам - самавукам, чалавекам, у якога больш энтузіязму, чым сістэматычнай вышэйшай адукацыі. Дзякуючы выдатным здольнасцям, начытанасці і незвычайнай працавітасці, Федароўскі зрабіў вялікую работу, якая паставіла яго ў радзе самых лепшых польскіх этнографаў дзевятнаццатага і дваццатага стагоддзяў.

У 1877 г. ён перабраўся на т. зв. Літоўскую Русь (г. зн. на цяперашнюю Заходнюю Беларусь). Перад тым зрабіў этнаграфічныя доследы на польскай зямлі. Праца гэтая атрымала выдатную ацэнку выдатнага этнографа Сігізмунда Глёгера.

Федароўскі даследаваў галоўным чынам заходнюю тэрыторыю Беларускай ССР і часткова паўночна - усходнюю частку сучаснай польскай дзяржавы, гэта даўнейшыя паветы: Пружанскі, Беластоцкі, Сакольскі, Лідскі, Слонімскі, Ваўкавыскі, Вілейскі, Бельскі, Гродзенскі, Аўгустоўскі, Навагрудскі і Слуцкі.

«...Я пастанавіў сабе галоўным чынам усебакова распрацаваць манаграфіі гэтых правінцый на падставе матэрыялаў здабытых з самых крыніц», — пісаў Федароўскі больш 60 год таму назад у 1—томе «Люду беларускага». У чатырох тамах «Люду беларускага», выданых папярэдне, сабраны матэрыялы аб народных вераваннях, казкі, прыказкі і прымаўкі, пагаворкі, жарты, загадкі і інш., затое ў рукапіснай форме засталося яшчэ шмат этнаграфічна - гістарычных нататак, з якіх і выбраны песні, якія цяпер публікуюцца.

Нашу ўвагу звяртае не толькі вялікі запал і энтузіязм Федароўскага, з якім ён збіраў багатыя этнаграфічныя матэрыялы, але таксама вельмі ветлівыя і цёплыя адносіны да падрастаючай беларускай інтэлігенцыі.

У нататках да прадмовы, якая павінна была надрукавацца ў томе народных песень, Федароўскі напісаў наступнае: «Адзін том прысвяціць будучай беларускай інтэлігенцыі. Гэта скарбы нашых бацькоў, спадчына надзвычай багатая, і казкі, і песні, і байкі надзвычай мілых дзядоў. У зямлю былі ўтоптаны, як зерне залатое, я яго здабыў, а вы пасейце, каб нашы будучыя пакаленні ўраджай багаты сабралі». (Словы гэтыя апублікаваны, як эпіграф да V-тома «Люду беларускага»).

Аўтар падзяліў свае песні на наступныя: 1) любоўныя, 2) вясельныя, 3) сямейныя, 4) гадавыя і іншыя, 5) фрывольныя і танцы, 6) розныя, 7) польскія, 8) абрадавыя і думы. Першыя чатыры часткі ўключаны ў V том «Люду...», апошнія ў VI том.

Некаторыя мясцовасці дзе запісана была Федароўскім частка песень, знаходзяцца ў межах сучаснага Беластоцкага ваяводства.

Гэта аколіцы Нараўкі Карыпіча, Сухаволі і іншыя. У гэтых аколіцах запісаны такія песні, як: Ідзе хлопец па дарозі, апыніўся пры бярозі»... «Чаго ты ходзіш, чаго ты блудзіш, скажы мне праўду, каго ты любіш...», «Едуць да нас, матуленька, госці, жураведь на козліку, яго брат на коніку...», «Плылі гусі, плылі ракою быстраю...», «Ой, пасею льну на чорном полю»... і шмат іншых.

Большасць з гэтых песень, запісаных у канцы мінулага стагоддзя, сёння ўжо невядома жыхарам усходняй Беласточчыны. Таму чытач, які нарадзіўся ў гэтых аколіцах, з вялікім зацікаўленнем загляне ў зборнік даўнейшых народных песень, спяваных і дзядамі і прадзедамі.

Выданне народных песень са зборніка Міхала Федароўскага цікавіць нас таксама, як здарэнне, якое звяртае ўвагу на бліжэйшыя сувязі этнаграфіі польскай і беларускай у мінулым, адначасова гаворыць аб тым, што многія польскія даследавальнікі цікавіліся культурай народаў, пражываючых над Нёманам і Бугам. Апрача Федароўскага, на гэтай тэрыторыі працавалі — Чачот, Карловіч, Машынскі, Пяткевіч і іншыя.

Перад намі стаяць важныя заданні — апрацаваць і выдаць далейшыя матэрыялы з багатых рукапісных зборнікаў М. Федароўскага.

Мгр. ЕЖЫ ДАМРАШ

Чалавек у цэнтры ўвагі партыі і ўрада

(Працяг са стар. 5)

МАСТАЦТВА І ЛІТАРАТУРА

Пасляхова развіваецца ў Беларусі тэатральнае мастацтва. Цяпер у ёй працуюць 11 тэатраў, выраслі буйныя майстры сцэны: народныя артысты СССР і БССР М. Малчанаў, Г. Глебаў, В. Платонаў, В. Владамірскі, А. Ільінскі, І. Ждановіч, Л. Ржэцкая, О. Друкер, М. Зюванаў, О. Галіна, Д. Арлоў, В. Дзядзюшка, Н. Звездачотаў і іншыя.

У рэспубліцы цяпер працуе 7.600 бібліятэк, кніжны фонд якіх складае 22.400.000 экземпляраў, каля 6 тысяч клубаў і дамоў культуры, 28 музеяў, выдаюцца 234 газеты, 54 журналы і іншыя перыядычныя выданні агульным тыражом каля 275 млн. экзэмпляраў у год. З 1910 па 1957 год у рэспубліцы выдана больш 23 тысяч назваў кніг, агульны тыраж якіх перавысіў 284 млн. экзэмпляраў.

У рэспубліцы створана Беларуская Дзяржаўная капела (кіраўнік — народны артыст СССР Р. Шырма), якая лічыцца адным з лепшых музыкальных калектываў краіны. Вялікай вядомасцю карыстаецца створаны ў 1952 годзе Народны хор Беларускай ССР (кіраўнік — народны артыст БССР — Г. Цітовіч). З творамі беларускіх кампазітараў і рускай музычнай класікі пасляхова выступае Народны аркестр БССР пад кіраўніцтвам народнага артыста БССР І. Жыновіча.

Масавы характар у Беларусі прыняла народнае самадзейнае мастацтва. Пасляхова развіваецца выяўленчае мастацтва, пашыраецца кіно і радыёсетка, працуе звыш 2 тысяч кінаўстановак.

З пачатку 1956 года ў Мінску працуе тэлевізійны цэнтр. Перадачы студыі прымаюць не толькі жыхары Мінска, Мінскай і Маладзечанскай абласцей, але і Магілёва, Бабруйска, Оршы, Ліды, Баранавіч і іншых гарадоў і пасёлкаў. У бліжэйшыя гады тэлевізійныя цэнтры будуць пабудаваны ва ўсіх абласных гарадах.

Шырока вядомы творы беларускіх пісьменнікаў Янкі Купалы і Якуба Коласа, Міхася Лынькова, Пятруся Броўкі, Пятра Глебкі і многіх іншых пісьменнікаў і паэтаў. Яны займаюць дастойнае месца ў агульнасаюзнай савецкай літаратуры, адыгрываючай вялікую ролю ў ажыццяўленні задач камуністычнага будаўніцтва. Народная інтэлігенцыя Савецкай Беларусі, выхаваная Камуністычнай партыяй у духу служэння сваёй Радзіме, адыгрывае вялікую ролю ў будаўніцтве сацыялістычнай культуры, актыўна змагаецца за захаванне і ўмацаванне міру, вядзе няўміручую барацьбу з варожай буржуазнай ідэалогіяй.

1 снежня г. г. да 10 лютага 1959 года ў Беластоцкай ратушы адкрыта выстаўка мастацкіх здымкаў.

Здымак з В. Касакоўскага, за які аўтар атрымаў узнагароду Прэзідыума ГРН Аддзел Культуры у колькасці 400 зл.

Аграном раіць

Гр. Кірылюк з Бельскага павета пытае:

Як карміць кароў зімою?

Паважаны чытач! Кармленне дойнай каровы залежыць ад яе вагі, а таксама ад прадукцыйнасці малака. (Напрыклад, на 1 кг. малака трэба да 40—60 грам бялка, які знаходзіцца ў корме. У корме, які даецца карове, знаходзяцца не толькі бялкі, а таксама жыры, мінеральныя элементы і вітаміны. Многа вітамінаў знаходзіцца ў моркве, кукурузе і зялёнай траве.

Прадукцыйнасць малака ад каровы залежыць ад пашы, якая даецца. Напрыклад, авёс і кукуруза прычыняюцца да лепшай прадукцыйнасці малака, аднак такое малако мае меншы працэнт жыроў Меншы жыроў мае ў сабе малако ад каровы, якая корміцца кіслым сенам або макавым жмыхам. Даючы карове дрэнна сіласаваны корм (кішонкі), малако мае непрыемны смак. Кормячы кароў чырвонай канюшынай і морквай, смак яго будзе прыемны.

Карову, якая ацялілася, трэба карміць асцярожна. Ёй даецца даволі добрага сена, а таксама пшанічнага вотруб'я 1—2 кг у форме пойла. Першы дзень па ацяленні трэба даць сена, на другі дзень пойла з пшанічнага вотруб'я (калі карова здаровая). На трэці дзень, калі карова добра адчувае сябе, можна даць вотруб'я 2 кілаграмы ў дзень. У гэты час трэба старацца даць такія харчы, якія маюць у сабе мінеральныя элементы. Поўную дозу корму можам даць карове на 8—10 дзён па ацяленні.

Дозы корму залежаць ад прадукцыйнасці малака каровы. Напрыклад, карове, якая дае 12 кілаграм малака, трэба даць у дзень: сена 7 кілаграм, буракоў паўцукровых 25 кг, кармавой саломы і мякіны 3 кг, вотруб'я (частку ільнянага жмыху і частку мукі грубага памола (сьпута) — 2 кг.

Карове, якая дае больш малака, трэба даць большыя дозы. Напрыклад, пры 18 кілаграмах малака трэба даць на дзень: сена 9 кг, буракоў паўцукровых 30 кг, кармавой саломы і мякіны 1 кг, вотруб'я 3 кг.

Карова, якая дае 24 кілаграмы малака, патрабуе на 1 дзень: сена 3 кг, буракоў паўцукровых 35 кг. пашовай саломы і мякіны 1 кг, вотруб'я 5 кг.

Корм, які даем карове, павінен быць чысты і несплясневелы.

Інж. В. МІРОН

Гэта цікава

Дом з торфу

Жылыя дамы з торфу, цэглы і саману! Пакуль яны першынцы. Да новага метаду будаўніцтва, асабліва да новага будаўнічага матэрыялу — торфу, сёй-той яшчэ адносіцца з недавер'ем. Але важна адно — пачатак зроблен.

Што ж прадстаўляе з сябе дом з торфу?

Змантіраван ён з тарфяных панелей вышынёй 275, шырынёй 115 і таўшчынёй 15 сантыметраў кожная. Панелі выраблены ў спецыяльных формах. Для запаўнення форм бярэцца торф натуральнай вільготнасці і ўграмбоўваецца. З тарфяных панелей зроблена таксама столь. Знадворку дом атынкаван растворам, які прыгатаван з цэменту, вапны і пяску. Унутры сцены і столь пакрыты тонкім пластам добра размешанай гліны і пабелены.

На адзін такі дом патрэбна прыкладна 14 кубаметраў торфу і каля сямі кубаметраў лесу. Лес выкарыстоўваецца для падлогі, вокнаў, рам, дзвярэй і на іншыя патрэбы. Для дахавага крыцця выкарыстоўваюцца шыфер, чарапіца і г. д.

Дом з цэглы і саману пабудаван па такому прынцыпу: цаглянай з'яўляецца толькі вонкавая частка сцяны, таўшчыня якой не перавышае паўцагліны, прычым цэгла кладзецца на рабро і нібы выконвае ролю абліцовачных пліт. Дзве трэці сцяны дома саманныя. Для ўкладкі цэглы выкарыстоўваецца гліна кар'ернай вільготнасці. Гліна ўтрамбоўваецца ўперамешку з саломай. Каб абедзве часткі сцяны мелі трывалую сувязь паміж цаглінамі ўкладваюцца драўляныя брускі, якія свабодным канцом, накіраваным у сярэдзіну, злучаюцца з саманам на ўсю яго таўшчыню. Драўляныя брускі можна замяніць арматурай з дроту.

Для пабудовы такім метадам трохпакаёвага жылога дома, апрача гліны і саломы, патрэбна 6,5 тысячы цагліч і 5 кубаметраў лесу (на падлогу, столь, кроквы і г. д.).

Пабудова жылых дамоў новым метадам не патрабуе вялікіх затрат. Будынкі з гэтых матэрыялаў трывалыя і лаўгавечныя, матэрыялы ж для ўзвядзення іх ёсць усюды.

Некалькі парад

Вырабы з цеста не паглынаюць шмат тлушчу тады, калі смажыць на моцным агні і ўліць у тлушч чайную лыжачку воцату.

*

Калі гаспадыня рэжа цыбулю, трэба нож змачыць у халоднай вадзе, тады цыбуля не будзе выклікаць слёз.

*

Пюрэ з бульбы нельга разбаўляць халодным малаком. Ад гэтага яно набывае шэры колер. Каб атрымалася добрае, белае пюрэ, раней чым яго разбавіць, падагрэйце малако да кіпення.

*

Гумавыя плашчы не пераносяць нафталіну, ад яго яны карабацяцца.

Хроніка БГ-КТ

21 снежня ў Бельску-Падляскім адбылася канферэнцыя старшынь і сакратароў гурткоў БГ-КТ, а таксама мясцовага актыву.

Канферэнцыя была прысвечана датыхчасовай працы гурткоў БГ-КТ у павеце.

* * *

21 снежня вечарам адбылося пасяджэнне цэлага праўлення Гарадскога Аддзела БГ-КТ у Беластоку пры ўдзеле шырокага актыву Таварыства з горада. Падсумавана датыхчасовая дзейнасць Аддзела і зроблены вывады на будучыню.

* * *

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ: у Саках створан гурток БГ-КТ, у склад якога ўвайшло 9 асоб. Старшынёў гуртка выбран Васіль Паўлючук.

Актывісты БГ-КТ Надзя Бобік і Людміла Калэйка з Дубяжына наведалі вёску Райкі і там для моладзі расказвалі аб беларускай культуры і літаратуры. У гэты вечар арганізаваўся гурток БГ-КТ з 14 асоб. Старшынёй выбран Уладзімір Філімонюк.

Спорт — спорт

Што робяць ЛЗС-ы?

Члены гуртка ЛЗС у Белавежы распачалі абсталявальныя работы на ставе, дзе будзе зроблен каток. Каток будзе асветлен электрычным святлом, на ім будзе можна ездзіць нават вечарамі.

Пры пабудове катка працуе 47 спартсменаў — членаў ЛЗС.

* * *

У студзені 1959 г. адбудуцца спаборніцтвы вясковых асілкаў. Як вядома, дагэтуль заслужаным майстрам Гайнаўскага павету ў гэтай галіне спорту з'яўляецца Васіль Рубашэўскі з Орлі.

Грамадскім чынам будуюць школу

Сяміхочы адна з найдаўжэйшых вёсак не толькі ў Сямяціцкі павеце, але і Беластоцкім ваяводстве. Даўжыня вёскі мае каля 3 кіламетраў. У Сяміхочах ёсць 7 класаў пачатковай школы, якая змяшчаецца ў 4 памяшканнях. Гэтыя памяшканні школы знаходзяцца ў цесных сельскіх хатах і, што найгорш, знаходзяцца ў вялікай аддегласці адна ад другой.

Настаўнікам цяжка працаваць, цяжка весці выхаваўчую працу на патрэбным узроўні. Такая сітуацыя вельмі невыгодная і для настаўнікаў і для школьнікаў. Ды і дзяржаве школа ў Сяміхочах каштуе даволі многа. Нанятыя школьныя памяшканні ў гаспадароў і даплата за памяшканні настаўнікаў каштуе дзяржаву каля 10.000 зл. у год.

Кіраўнік школы Лешак Шчэнсны часта думаў над тым, як дабіцца таго, каб у Сяміхочах была пабудавана вялікая цагляная школа, у якой хапіла б месца не толькі для навукі дзяцей, але і на памяшканне для настаўнікаў.

Аднойчы на партыйным сходзе ён выступіў з прапановай будовы школы грамадскім чынам.

Справа будовы школы выклікала многа гутарак, многа дыскусій і розных меркаванняў сярод усіх жыхароў вёскі. Знайшлося многа самаахвярных людзей. А вось некаторыя з іх — солтыс Янка Мікалаюк, Сцяпан Хамонюк і іншыя. І вось на адным з вясковых сходаў быў створан камітэт будовы школы. Старшынёй камітэта жыхары Сяміхоч выбралі кіраўніка школы Лешка Шчэснага. Было гэта ў верасні 1957 года. Як бачым, з таго часу прайшло ўжо больш года.

Што рабіў у гэты час камітэт будовы школы? Камітэт за гэты час арганізаваў грамадскія чыны, мабілізаваў людзей на працу, за якую не плацілі грошай, і купіў матэрыяльныя сродкі.

Кожная сям'я на будову школы дала грашовы уклад у суме 150 зл. Апрача таго, кожны гаспадар прывёз па дзве фуры жвіру і па адной фуры каменю на фундамент. Кожны абавязаўся выконваць нефаховыя работы.

А што ўжо зроблена? Зроблена многа. Усталены пляц, на якім будзе стаяць школа. Зроблена жыхарамі вёскі 30.000 вапнавай цэглы, 1.500 даховак, 15 штук цамбравін на калодзеж, закуплена 10 тон вапны і на 5.000 зл. цэменту. Апрача таго, у касе камітэта будовы школы знаходзіцца каля 10.000 зл. Адным словам, зроблена ўсё, каб вясной прыступіць ужо да будовы школы, каб яшчэ з большай ахвярнасцю ажыццяўляць заклік тав. Уладыслава Гамулкі, дастойна сустрэць свята тысячагоддзя дзяржавы.

На прыкладзе беларускага насельніцтва вёскі Сяміхоч могуць навучыцца іншыя вёскі.

М. Х.

Будзе новая школа

Жыхары вёскі Арэхавічы (Бельскі павет) імкнуцца дастойна сустрэць 1000-годдзе польскай дзяржавы. Пастанавілі яны ажыццявіць заклік тав. Гамулкі. Кожная сям'я абавязалася ўнесці па 150 зл. і працаваць бясплатна пры нефаховых працах падчас будовы школы. Выбрана камітэт, старшынёй якога назначаны Сяргей Шуй. (мх)

Узрастаюць рады ЗМВ

Другое месца ў Беластоцкім ваяводстве па колькасці членаў ЗМВ займае Бельскі павет. На дзень 8-га снежня Бельская арганізацыя ЗМВ налічвала 750 членаў. Трэба асоба падкрэсліць, што павятовае праўленне ЗМВ мае шырокі маладзёжны актыў, які разгортвае вялікую арганізацыйную дзейнасць.

Адным з лепшых актывістаў з'яўляецца Францішак Кучынскі — старшыня гуртка ЗМВ у вёсцы Сталовач. Па даручэнню Павятовага Праўлення ЗМВ ён часта выязджае ў вёскі і праводзіць арганізатарскую дзейнасць сярод моладзі. Некалькі дзён таму назад ён арганізаваў гурток ЗМВ у вёсцы Арэхавічы.

М. Х.

Не хочуць электрычнасці

Есць у нашым жыцці неаднойчы справы, ад якіх чалавек не ведае, здзіўляцца ці плакаць. Аб адной такой справе я пачуў у Сакольскім павеце.

Калі мне сказалі, што жыхары вёскі Кавалі не хочуць, каб ім правялі электрычнае святло, я ўспрыняў гэта як жарт. Ну бо і як жа. Большасць сялян у нас усімі сіламі намагаецца, каб як найхутчэй атрымаць электрычнае святло, а тут не хочуць зусім яго мець.

Аднак гэта не жарт. Калі аднойчы ў вёсцы Кавалі з'явілася група электраманцёраў, каб пралажыць тут электралінію, дык жанчыны гэтай вёскі збунтаваліся і сілай прымусілі электрыкаў пакінуць вёску. Пры гэтым, мусіць, некаторым электрыкам нямала дасталася ад ваяўнічых жанчын, калі спатрэбілася нават інтэрвенцыя міліцыі.

— Не трэба нам тут ніякай электрычнасці, — крычалі раз'юшаныя жанчыны. — Выдумоўваюць тут усякую ерунду, каб толькі грошы выцягваць ад сялян, — галасілі яны.

Сапраўды чалавеку сумна становіцца, калі сустракаем яшчэ такую цемру і адсталасць. (вб)

Чакаем адказу

Я прынесла ў ГС Заблудаў 17,5 кг ільнавалакна. Калі запытала магазінера пра цану, сказаў мне што плацяць 40 зл. за 1 кілаграм.

Прадала я гэтае ільнавалакно і атрымала квітанцыю: 9 кг. па 44 зл. і 8,5 кг. па 36 зл.

Мяне цікавіць, чаму з аднаго гатунку валакна магазінер зрабіў два, тады, калі палажыў мае валакно на адну горбу. Можа праўленне ГС у Заблудаве выясніць, чаму так робіцца?

ВЕРА БЕКЕВІЧ
Патока

Патрэбна мадэрнізацыя

У пякарні ў Нарве (Гайнаўскі павет) вельмі прымітыўныя абсталяванні. Усе працы выконваюцца ручным спосабам. Пякарня ў Нарве выпякае да 200 кілаграмаў хлеба-булачных вырабаў у дзень, а запатрабаванне абліччваецца ў сярэднім 500 кілаграмамі.

Пякарня ў Нарве падлягае Грамадскаму кааператыву (ГС), які ніяк не можа прыбрацца да правядзення мадэрнізацыі.

На здымку: Язэп Барсук — пекар у часе працы ў пякарні.

Тэкст і фота — а. а.

Дзеці на Дом-Помнік К. Каліноўскаму

За прыкладам дзяцей з Сядліск пайшлі школьнікі вёскі Паўлы. Вучні ў пачатковай школе Паўлы сабралі на пабудову Дома-помніка К. Каліноўскаму 37 зл. 60 гр. Вялікае дзякуй. (мб)

Каштоўны падарунак

Як мы ўжо пісалі ў папярэднім нумары «Нівы», калгаснікі Гродзеншчыны каштоўным падарункам узбагацілі 4 сельскагаспадарчыя кааператывы Беласточчыны. Адзін камбайн атрымаў сельскагаспадарчы кааператыў у вёсцы Крывая (Бельскі павет), адзін у Дарожках (Беластоцкі павет). Трактары з поўным абсталяваннем атрымалі кааператыўшчыкі з Васькоў і Волькі Нурэцкай (Гайнаўскага павета).

Гэты камбайн атрымаў сельскагаспадарчы кааператыў у вёсцы Крывая, Бельскі павет.

На здымку трактар «Беларусь», які атрымалі кааператыўшчыкі з Васькоў.

Фота — А. З.

Як вы парадзілі б

Як жыць маткам?

Мы атрымалі ліст, у якім чытаем:

«Сын мой Мікалай быў кавалерам вельмі прыгожы. Прыйшлося яму жаніцца. Аднойчы ішоў вуліцай і сустрэўся з паненкай Марысяй Ч. Яна завяла да сваёй сястры Н. Р., і там маладога хлопца падгаварылі, у выніку чаго неўзабаве сын ажаніўся. Гэта было 2 гады таму назад.

З першых дзён мая нявестка пачала біць сына, валасы рваць. Неаднойчы перастрашыла суседзяў.

У гэтым годзе мела сына. Стала яшчэ горшай. Восенню нявестка з братам збілі майго сына. Сын атрымаў ад лекара пасведчанне і хацеў накіраваць справу ў суд. Нявестка ўкрала пасведчанне і сына завяла ў міліцыю.

Калі сын выехаў на працу, нявестка з сваёй маці абакралі сына, забралі ўсё, што меў, а да таго і мае рэчы. Усё гэта яны адвезлі да яе бацькоў.

Я жыла нейкі час з сынам. Нявестка не давала мне жыць. Выганяла мяне, а нават хацела задушыць. Цяпер жыву па суседзях.

Парадзьце мне, што рабіць далей?»

(х)

Дарагія чытачы! Па зразумелай прычыне не падаем прозвішчаў аўтара і іншых асоб, аб якіх піша наш чытач. Справа, аб якой піша, даволі складаная. Думаем, што нашы чытачы дапамогуць парадай для маці Мікалая Р. і напішуць у рэдакцыю, што яны зрабілі б у такім выпадку.

Сяляне, будуйце мураваныя дамы

У будынку аборы былога сельскагаспадарчага кааператыва ў Дубічах Царкоўных адкрыта Прадпрыемства керамічных вырабаў у Орлі Прадпрыемства вырабу будаўнічых матэрыялаў.

У гэтым годзе прадпрыемства выпрадукавала 200 тысяч штук даховак і тысячы пустакоў. Запатрабаванне на дахоўку вялікае, а пустакі ляжаць на панадворку. Чаму? Таму, што гаспадары ахватней ставяць драўляныя будынкі, гавораць, што будынкі з пустакоў халодныя і вільготныя. Гэта няпраўда. Кожны будынак можа быць халодны, калі будзе дрэнна пабудаваны.

Будынкі з пустакоў танейшыя, беспячнейшыя на выпадак пажару і хутчэй будуюцца.

Добра было б, каб гады наралозыя вешалі ў вёсках нейкія плакаты, ці штосьці ў гэтым выглядзе, каб паказваць сялянам, колькі каштуе будынак з дрэва, а колькі з пустакоў, дзе іх можна купіць і колькі каштуюць. Такая прапаганда, напэўна, дала б карысныя вынікі. (аа)

Узнагарода

За найлепшы ліст у мінулым тыдні ўзнагароду 100 зл. атрымае грам. Зоя Алекша з Каматоўцаў (Сакольскі павет).

Рэдакцыйная пошта

Гр. М. В., чаму мы так доўга не адпісваем на Вашы лісты?

Рэдакцыя стараецца адказаць пісьмова на кожны ліст. Праўда, бываюць выпадкі, што ліст паляжыць у рэдакцыі, але таму, што мы адразу на ўсе не зможам адказаць.

А лістаў у рэдакцыю чытачы кожны дзень прысылаюць многа.

„NIWA"

Organ ZG BTSK. Adres ZG BTSK: Białystok, M. C. Skłodowskiej 7, tel. 54-14.
Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1, tel. centr. 37-41, red. naczelny i sekretariat 25 89.
Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".
Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł. kwartalnie — 7.20 zł. półrocznie — 14.40 zł., rocznie — 28.80 zł.
Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć, na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.
Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granica: kwartalnie — 10.15 zł. półrocznie — 20.30 zł. i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicę wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.
Zamówienia na „Niwę" z krajów europejskich tak i zamorskich z wyjątkiem krajów demokracji ludowej należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto N.B.P. Warszawa 2-6 51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16
Nkl. 5.000 Bltk. E-1

Усякая ўсячына

Трагедыя Мацімба

Мацімба з'яўляецца галандкай. Яна выйшла замуж за Патрыка Мацімбу — негра з Паўднёвай Радэзіі, з якім пазнаёмілася ў Англіі дзе Патрык вывучаў тэалогію. Мацімба з жонкай вярнуўся на бацькаўшчыну, і тут пачалася трагедыя.

Паводле законаў, якія існуюць у Радэзіі, белыя не могуць пражываць у кварталах, прызначаных для чорных і наадварот.

Расіцкае права не забараняе белым мець чорных слуг, і Мацімба быў прыпісаны як слуга сваёй жонкі.

Але ён павінен быў зарабіць на пражыццё і паступіў на працу ў мясцовай місіі, але і гэта не было падставай да таго, каб пражываць у квартале для белых.

Улады ламалі галовы: дзе мае жыць сям'я Мацімба? Справа дайшла да старшыні Рады Міністраў Паўднёвай Радэзіі. Яму ўжо здавалася, што знайшоў выхад: ён падрыхтаваў праект закону, паводле якога белая жанчына, якая выйдзе замуж за негра, становіцца негрыцянкай.

І ўсё было б добра, калі б адзін з паслоў у парламенце не спытаў, ці таксама белы, які ажэніцца з негрыцянкай будзе лічыцца неграм.

Заслабымі аказаліся мазгі паслоў і старшыні Рады Міністраў, каб адказаць на гэтае пытанне. Да сённяшняга дня яны сушаць галовы, дзе мае пражываць сям'я Мацімба.

Прадстаўнікам белага свету не прыйшло нават на думку скасаваць недарэчны, «Лэнд Аппорціомэнт Акт», які ўвсў дыскрымінацыю неграў і прыносіць ганьбу XX стагоддзю.

Ветлівы арыштант

— Звяртаю з падзякай, — было напісана на картачцы, далучанай да пасылкі, адрасаванай да дырэктара турмы ў Марселіі. У пасылцы знаходзілася арыштанцкае ўбранне нядаўна збегшага вязня.

81-гадовая дачка

Францужанка Бланк, якая скончыла 105 год, надумала пракаціцца з дачкой з Тулузы ў Парыж самалётам.

— Я адчуваю сябе цудоўна, — заявіла яна пасля падарожжа. Адзіным маім клопатам было дапамагчы дочачцы, якая цяжка зносіла падарожжа. Яе «дочачка» мае ўжо 81 год.

У магазіне

— У вас чай мылам пахне!
— Няпраўда! Не мылам, а селядцом!..

Паспяшыўся

— Аддаю вам доўг і вельмі дзякую.

— А я ўжо і забыўся, што...

— Ах! чаму ж я гэтага раней не зедаў.

(л)

Падслухана

— Здароў, Ваня! Думаў, што ты ўжо жанаты.

— А што ж я табе дрэннага зрабіў. што так дрэнна аба мне думаў? (л)

Пытанне і адказ

Неяк сышлося двое маладых хлапцоў і адзін другога пытае:

— Скажы, сябра, у якую пару года жанчыны найменш пляткуюць?

— Гэта ўжо, зразумела, у лютым.

— А чаму?

— Таму, што люты мае 28 дзён.

Заняты

— Янка, застанешся сёння на дзве гадзіны пасля ўрокаў і навучышся ўрэшце гісторыі!

— Не маю часу, на дзве гадзіны пасля ўрокаў мяне ўжо заставіў настаўнік па матэматыцы.

Параіў

— Слухай, даражэнькі, мой сабака ужо некалькі тыдняў не брэша. Парай мне, што рабіць.

— Ну, сусед, паслухай маёй рады: Памяняйся ты з сабакам языкамі. Напэўна, будзе лепш.

Жывот і галава

— Мама! — кажа малы Вася, — мне баліць жывот.

— Гэта таму, што ты нічога не еў і ў цябе пусты жалудак. Ты б адчуваў сябе лепей, каб у ім што-небудзь было.

У той жа вечар прыйшоў да іх сусед Якуб і пажаліўся, што баліць галава.

— Гэта таму, — кажа Вася, што ў вас пустая галава. Вы б адчувалі сябе лепей, каб у вашай галаве што-небудзь было.

Перахітрыў

Адзін жулік сустрэў чалавека на вуліцы і пытае, ці няма паблізу міліцыянера?

— Не, — адказаў чалавек.

— Ну, дык скідай хутчэй паліто, — загадаў жулік.

Старасць не радасць

Сядзіць муж стары, сляпы на лаве, дый наракае на сваю хворую жонку:

— Жоначка, чаму ж ты не памерла тады, калі я быў малады, бачыў, то б я яшчэ раз ажаніўся, а цяпер мяне мусіць, толькі магіла ажэніць.

Плаксівая жонка

Маладая жонка, праводзячы мужа ў салдаты, моцна плакала.

— Не плач мілая, я ж да цябе прыду, — пацешваў яе муж.

— Мой даражэнькі, я аб гэтым зусім не плачу. Ды ж я ногі памарозіла.

Хто больш?

Аднойчы баба прыйшла ў рэстаран і пытаецца пра свайго мужа:

— Ці не было тут майго п'яніцы?

— Быў, — адказалі.

— А многа ён выпіў гарэлкі?

— Трохі больш, чым бутылачку.

Ну, калі ён выпіў бутылачку, то дайце мне дзве, няхай жа паглядзіць, хто больш пацягне.

Раздумаўся

— Ці хочаш ты ўзяць гэту жанчыну за жонку? — пытае ксёндз касцёла Сан-Марцэлі ў іспанскім горадзе Мон мужчыну, які прыйшоў са сваёй нявестай узяць шлюб.

— Па праўдзе кажучы, — адказвае, крыху падумаўшы, той, — то не.

Ён адвярнуўся, па-салдацку стукнуўшы абцасамі, і роўным моцным крокам памашыраваў з касцёла.

Нявеста за ім пайсці не магла, яна самлела.

Як прадаваў я масла ў Беластоку

Я збіраўся ў Беласток,
Маці кажа: «Сынку,
Збіла масла, дык вазьмі,
Прадасі на рынку»

Узяў я масла і іду.
Чую — цяжка стала.
Ну, нічога — грошыкаў
Вазьму ж я нямала.

Калі прыбыў ў Беласток,
На рынак дабраўся.
Разлажыў тавар я свой,
Моцна ўсхваляваўся.

Йдзе панюся да мяне,
Пакуль таргаваўся.
Сабралося столькі іх,
Бы мяшок прарваўся

Кожна ў масла пазуром
Тыча манікюрным.
Калупаюць, пробуюць,
Здзёўбалі, бы куры.

Чырвонага колеру
Масла тут набрала
Манікюраў з пазуроў
Засталось нямала.

Так стаяў я цэлы дзень,
Рынак разыйшоўся —
Тады толькі ўжо купец
На масла знайшоўся.

Калі з маслам цэлы дзень
На рынку стаяці,
Лепша справа — малаком
У малачарню здаці.

МІКОЛА КРАУЧУК

Жыццёвыя дробязі

Мае суседзі — людзі цікавыя. Адзін з іх кліентам валасы падрэзвае, каб ім думаць лягчэй было, як ён сам кажа. Другі ж цэлымі днямі шум наводзіць. Ён малатком па бляхе з-за вуха лупіць, надгрызеныя зубам часу бляшаныя вёдры ды тазы рамантуе.

Вечарам бляхар з цырульнікам, як звычай, сустракаюцца і, абмяняўшыся зусім неістотнымі словамі, распачынаюць гарачую дыскусію на палітычныя тэмы.

Так ужо цяпер свет пабудаваны, што розныя рамеснікі больш займаюцца палітыкай, чым міністры замежных спраў. Калі б майго суседа цырульніка паставіць міністрам замежных спраў, дык ён, несумненна, міжнародную палітыку пад грэбеньчык падрэзаў бы. Па спецыяльнасці!

Дык вось сустракаюцца вечарам суседзі ды пачынаюць па-свойму апрацоўваць Бен Гурыёна, а ён, бедны сядзіць недзе ў Тэль Авіве і навят не падазравае, што бляхар з цырульнікам у пух і прах разносяць палітыку Ізраіля.

Бляхар кажа: — Нябось, ён ведае, дзе знаходзяцца найлепшыя знішчальнікі, таму і аддаў сваё войска на муштру нямецкім галаварэзам.

Цырульнік цягне сваё: — У старой галаве Чан-Кай-шы ўсё снуюць летуценні, каб у Пекінскай цырульні падстрыгчыся. Амерыка захапляецца марамі свайго падапечнага.

Бляхар: — У Францыі, кажуць, нядаўна была цудоўная ілюмінацыя. Тысячы тон нафтапрадуктаў гарэла. Вось пры такім асвятленні дэ Голь пісаць змог бы не горшыя вершы, чым рымскі Нерон.

Цырульнік між тым вымае з кішэні партсігар і ветліва частуе суседа папяросай. Услед за партсігарам ён дастае запальнічку і чыркае.

— Свінства, — прабурчэў бляхар, пакасіўшыся на запальнічку.

Цырульнік зноў чыркае, але без выніку.

— Уласна кажучы, — з'едліва гудзе бляхар — у Францыі падпальвалі бензінасховішчы звычайнымі запалкамі. З такой запальнічкай паліцыя кожнага алжырца накрыла б. Паспрабуй пачыркай тады.

Усхваляваны цырульнік чыркнуў з усяе сілы і заскуголіў: на яго далікатнай цырульнай далоні выступілі чырвоныя расінкі, а запальнічка ўсё ж не запалілася.

Бляхар, з дакорам гледзячы на суседа, выняў запалкі і чыркнуў. Запалка пераламалася.

— Мядзведзь, — зларадна прагаварыў цырульнік. Пачакай хвілінку, і запальнічка запаліцца.

— Асёл, — прабасіў бляхар і злосна чыркнуў другой запалкай. На гэты раз яна запалілася. Цырульнік прыткнуў кноцік запальнічкі да яе, і кожны з іх прыкурыў самастойна. Гэта азначала, што мірнае суіснаванне паміж суседзямі парушана.

Падумайце толькі, даражэнькія, як часта людзі й вялікіх справах зыходзяцца, а й штодзённых жыццёвых дробязях сварацца, становяцца ворагамі.

Дзядзька Лявон.

Філасофская крама „Мудрагарпаліца"

(Купляем і прадаем [illegible])

Жыў на свеце кравец, славуты злодзей. Ён прысвойваў сабе шмат тканін, якія прыходзіла кроіць. Аднойчы ноччу прысніўся яму сон: быццам з роту ў яго вырасла дрэва, і на яго галінах вісяць усе украдзеныя ім кускі. Абудзіўся, і стала яму страшна.

Ён сказаў сыну:

— Як заўважыш, што я краду ў час кройкі, напамінай мне аб дрэве

Адзін знатны чалавек аддаў яму скраіць кавалак рэдкаснай залататканай парчы Толькі кравец намерваўся ўкрасці, сын напомніў яму аб дрэве. Кравец раззлаваўся, ткнуў яму ножніцы ў рот і сказаў:

— Ці ж такая тканіна вісела на тым дрэве?

За гумар плацім па 20 зл. ад штукі. Рэдакцыя мае права выбару.